

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НАЦИОНАЛЕН
ИНСТИТУТ НА
ПРАВОСЪДИЕТО

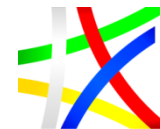

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

НАЧАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

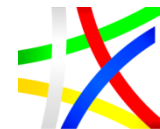
Проект № BG05SFOP001-3.002-0001 „Качествено професионално обучение за повишаване ефективността на правосъдието”, финансиран от Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, Договор № BG05SFOP001-3.002-0001-C01/11.11.2016 г.

www.eufunds.bg

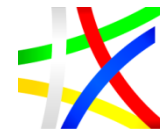
СТРУКТУРА НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

КОМПЕТЕНТНОСТ НА ОСНОВНИТЕ НАКАЗАТЕЛНИ СЪДИЛИЩА

1. **РАЙОНЕН СЪД** – основен първоинстанционен съд по наказателни дела – всички престъпления освен тези, които НПК възлага на други съдилища като първа инстанция.
2. **ОКРЪЖЕН СЪД** – като първа инстанция разглежда делата, посочени в чл. 35, ал. 2 от НПК чрез изброяването им - най-общо това са дела с по-висока степен на сложност, както и всички дела за престъпления, от които е настъпила смърт.

УЧАСТИЕ НА СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ В НАКАЗАТЕЛНОТО СЪДОПРОИЗВОДСТВО

Само при първоинстанционното разглеждане на делата - в районен, окръжен (респ. СГС), военен или Специализирания наказателен съд.

Във въззивното (второинстанционното) и в касационното производство участват единствено съдии.

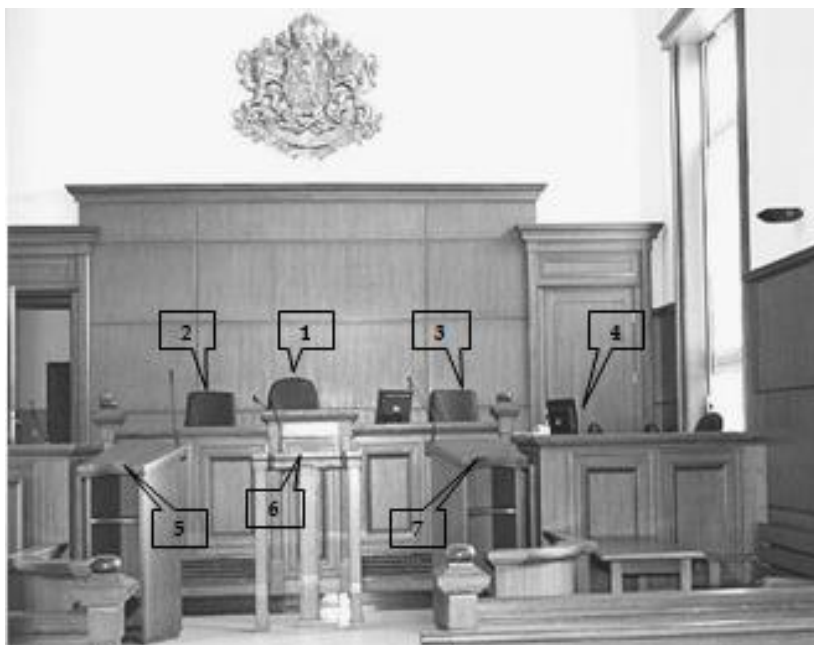

ВИДОВЕ СЪДЕБНИ СЪСТАВИ ПО ПЪРВОИНСТАНЦИОННИ НАКАЗАТЕЛНИ ДЕЛА

- съдебен състав от един съдия - когато за престъплението се предвижда наказание лишаване от свобода с максимален размер до пет години или друго по-леко наказание;
- съдебен състав от един съдия и двама съдебни заседатели - когато за престъплението се предвижда наказание над пет години лишаване от свобода;
- съдебен състав от двама съдии и трима съдебни заседатели (т. нар. „разширен състав”) - когато за престъплението е предвидено наказание “лишаване от свобода” с минимален размер от 15 год., или са предвидени някои от двете най-тежки наказания по НК - доживотен затвор или доживотен затвор без замяна.

СЪДЕБНА ЗАЛА

1. Съдия
2. Съдебен заседател
3. Съдебен заседател
4. Съдебен секретар
5. Прокурор
6. Подсъдим; свидетел;
експерт (вещо лице)
7. Защитник; подсъдим

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НАЦИОНАЛЕН
ИНСТИТУТ НА
ПРАВОСЪДИЕТО

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

КОНСТИТУЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

чл. 123 В определени от закона случаи в правораздаването участват и съдебни заседатели.

Уредбата на института на съдебните заседатели и на техните права и задължения е установена основно в Закона за съдебната власт, в Наказателно-процесуалния кодекс и в Наредба № 7 от 28.09.2018 г. за съдебните заседатели.

СТАТУТ НА СЪДЕБНИЯ ЗАСЕДАТЕЛ ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

- ▶ Изисквания и процедура за назначаване – чл. 67 и чл. 67а-68е от ЗСВ;
- ▶ Случаен подбор на съдебните заседатели за всяко едно конкретно дело;
- ▶ Нарушаването на правилата за участие на съдебните заседатели винаги представлява съществено процесуално нарушение - води до незаконност на състава на съда.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Да спомагат за повишаване на доверието в съда и на неговия авторитет сред обществото;
2. Със своите знания и житейски опит да допринасят за качеството на постановените съдебни актове и за справедливостта на наказателния процес;
3. Поддържат жива връзката между съдебното производство и реалния обществен живот и подпомагат обикновените хора да разберат особеностите на работата на съда;
4. Чрез участието на съдебни заседатели в състава на съда народът упражнява своите права на суверен по отношение на съдебната власт.

ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ РАБОТАТА НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

1. Равни права и задължения със съдиите - чл. 66, ал. 1 от ЗСВ и чл. 33, ал. 4 от НПК;
2. Да познават фактите по делото и да са присъствали при събирането на доказателствата в рамките на съдебното следствие;
3. Да могат да формират собствено становище по основните въпроси, по които се произнася съдебният състав в тайното съвещание за постановяване на присъдата - има ли извършено деяние, извършено ли е от обвиненото лице - подсъдимия и извършено ли е **ВИНОВНО.**

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

- ▶ Безпристрастност. Липсата на безпристрастност е основание за отвод;
- ▶ Да пазят тайната на съвещанието и да не дават изявления;
- ▶ Особено мнение. Ако съдията остане на особено мнение, съдебните заседатели изготвят мотивите към присъдата;
- ▶ Да не изразяват по открит начин своите чувства и настроения в съдебната зала;
- ▶ Да се съветват с професионалните съдии преди задаването на своите въпроси и да ги поставят чрез председателя на съдебния състав.

ЕТИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

- ▶ Съдебните заседатели и съдът като цяло трябва да са независими както от страните по делото, така и от други, външни за наказателния процес фактори - чл.67, ал.3 НПК;
- ▶ Да не създават съмнения в своята компетентност и безпристрастност;
- ▶ Да не накърняват презумпцията за невиновност на лицето, предадено на съд;
- ▶ Да се явяват за съдебните заседания своевременно и да не стават причина за тяхното отлагане без наличието на основателни причини;
- ▶ Да не участват в други производства след изслушване на пледоариите на страните и оттеглянето им на тайното съвещание за постановяване на присъдата.

НАРЕДБА № 7 от 2017 Г. ЗА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

Издадена от Висшия съдебен съвет, обн., ДВ, бр. 81 от 10.10.2017 г., в сила от 10.10.2017 г.

- ▶ Условието и редът, по които се определя броят на съдебните заседатели за всеки съд;
- ▶ Етичните правила за поведение;
- ▶ Организационни въпроси, свързани с дейността на съдебните заседатели

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА БРОЯ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ

- ▶ Броят на съдебните заседатели за районен, окръжен, военен и специализиран наказателен съд се определя на общо събрание на съдиите от съответния им по-горен по степен съд.
- ▶ Броят на съдебните заседатели трябва да бъде съобразен с възможността всеки от тях да участва в съдебните заседания най-много за 60 дни в рамките на една календарна година, както и с вероятността мандатът на част от съдебните заседатели да бъде предсрочно прекратен.

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА БРОЯ НА СЪДЕБНИТЕ ЗАСЕДАТЕЛИ (2)

- ▶ При повече от една община на територията на съдебния район е необходимо да има съдебни заседатели от всички общини, като по своя преценка общите събрания могат да определят и съотношение между броя на съдебните заседатели от различните общини.

ИЗБОР НА СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

- ▶ Общинските съвети изготвят списък на одобрени кандидати за съдебни заседатели
- ▶ Съдебните заседатели за всеки районен, окръжен и специализиран наказателен съд се избират от общо събрание на съдиите от съответния им по-горен съд – окръжен, апелативен и апелативния специализиран наказателен съд, от списъка с кандидати, предоставен им от общинския съвет.
- ▶ Изборът на съдебни заседатели се извършва не по-късно от един месец преди изтичане на мандата на действащите съдебни заседатели.

ИЗБОР НА СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ (2)

- ▶ Избраните съдебни заседатели полагат клетва пред общо събрание на съдиите на съответния първоинстанционен съд в последния работен ден от мандата на действащите съдебни заседатели.
- ▶ Мандатът на съдебните заседатели започва да тече от датата на полагане на клетвата.

ПОДБОР НА СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

- ▶ Случайният подбор на основни и резервни съдебни заседатели се осъществява чрез съществуващите електронни деловодни системи
- ▶ За проведения случаен подбор се разпечатва протокол, който се прилага към съответното дело

ПОДБОР НА СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ (2)

- ▶ В подбора участват всички съдебни заседатели, които:
- ▶ не са достигнали участие в съдебни заседания от 60 дни в рамките на една календарна година
- ▶ не са заявили писмен отказ от участие в съдебни заседания
- ▶ не са депозирали своевременно писмено заявление за отсъствие по различни причини в даден период
- ▶ нямат насрочени съдебни заседания за същия ден, разглеждането на които се извършва изцяло или отчасти във времето, за което се прави изборът

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НАЦИОНАЛЕН
ИНСТИТУТ НА
ПРАВОСЪДИЕТО

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Всеки съдебен заседател може да уведоми писмено администрацията на съответния съд в кои времеви периоди или часове през деня има обективни пречки за участие в работата на съда с цел по-добрата организация и планиране на работата.

- ▶ Съдебният заседател уведомява своевременно председателя на съдебния състав при невъзможност да се яви в насрочено съдебно заседание.
- ▶ Повторен подбор на съдебен заседател се извършва чрез системата за случайно разпределение в хипотезите, предвидени за съдиите, уредени от закона, Единната методика за приложението на принципа за случайно разпределение на делата и вътрешните правила на съответния съд, оповестени на интернет страницата му.

СТАНДАРТИ ЗА ПОВЕДЕНИЕ

Законност – съдебните заседатели са длъжни да спазват и прилагат Конституцията, Закона за съдебната власт, Наказателно-процесуалния кодекс и другите закони на Република България и да осъществяват дейността си при зачитане и спазване правата и основните свободи на гражданите;

Независимост – при изпълнение на функциите си да действат по съвест и убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, като не се поддават на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния, независимо от техния източник;

СТАНДАРТИ ЗА ПОВЕДЕНИЕ (2)

Безпристрастност – съдебните заседатели са длъжни да извършват дейността си обективно и добросъвестно, като се стремят вярно и точно да анализират и оценяват всички факти, обстоятелства и доказателства по делото, като избягват поведение, което може да се възприеме като привилегироване, предразположеност, предубеденост или предразсъдък, основани на раса, произход, етническа принадлежност, пол, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние; съдебните заседатели трябва да се ръководят от правилото, че обвиненото лице се счита за невинно до завършване на наказателното производство с влязла в сила присъда, в която се установява противното;

СТАНДАРТИ ЗА ПОВЕДЕНИЕ (3)

Справедливост – като представители на обществото в съдебния процес съдебните заседатели са длъжни да се грижат за постановяване на справедливи съдебни присъди според преобладаващото разбиране на обществото за справедливост, като в рамките на общите и абстрактните норми на закона отчитат особеностите на всеки конкретен случай и го решават, опирайки се на критерии, свързани с общочовешките ценности и ценностите на демократичната правна уредба;

СТАНДАРТИ ЗА ПОВЕДЕНИЕ (4)

Компетентност – съдебните заседатели трябва да познават и спазват правата и задълженията си, регламентирани с Конституцията, ЗСВ, НПК и други нормативни актове, да ги прилагат коректно и да повишават нивото на квалификацията си;

Отговорност – съдебните заседатели трябва да следват поведение, което не накърнява престижа на съдебния заседател и на съдебната власт;

Честност и достойнство – съдебните заседатели трябва да имат обективно, добросъвестно и откровено поведение при изпълнение на определените им функции на представители на обществото в съдебния процес;

СТАНДАРТИ ЗА ПОВЕДЕНИЕ (5)

Политически неутралитет – съдебните заседатели не трябва да допускат в своята работа да бъдат повлияни от свои или чужди политически пристрастия;

Вежливост, учтивост и толерантност – при изпълнение на функциите си да се отнасят любезно, възпитано и с уважение към всички страни в процеса, да изискват подобно поведение и от тях, да зачитат правата и достойнството на личността, да не допускат прояви на дискриминация, да са открити и търпеливи за изслушване и възприемане на нови или различни аргументи, мнения и гледни точки;

СТАНДАРТИ ЗА ПОВЕДЕНИЕ (6)

Почтеност и благоприличие – по всяко време и във всяка среда да имат морално и пристойно поведение да не приемат материални или нематериални облаги независимо от естеството им, които не им се следват и могат да поставят под съмнение тяхната независимост и безпристрастност; да се въздържат от действия, които са в разрез с представите на обществото за благоприличие и могат да компрометират тях и тяхната обществена функция;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НАЦИОНАЛЕН
ИНСТИТУТ НА
ПРАВОСЪДИЕТО

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СТАНДАРТИ ЗА ПОВЕДЕНИЕ (7)

Конфиденциалност – съдебните заседатели са длъжни да опазват тайната на съдебното съвещание, на държавната, служебната и личната тайна, станала им известна при и по повод осъществяване на правомощията им.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

НАЦИОНАЛЕН
ИНСТИТУТ НА
ПРАВОСЪДИЕТО

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ

За времето, в което съдебните заседатели изпълняват функциите си и задълженията, свързани с тях, им се заплаща възнаграждение от бюджета на съдебната власт.

- ▶ Вътрешни правила за организацията на работата на съдебните заседатели в **Окръжен съд – Благоевград**, утвърдени със заповед 227/08.05.2018
- ▶ Заповед № 387/28.06.2018 на Председателя на **ОС Благоевград** за определяне на възнаграждението на съдебните заседатели
- ▶ При въпроси и възникнали проблеми във връзка с работата на съдебните заседатели

**Г-жа Димитрова, тел.: 073/889865,
имейл: blagoevgrad-os@justice.bg**

МАТЕРИАЛНО ПРАВО

1. **Понятие за престъпление** - това общественоопасно деяние (действие или бездействие), което е извършено виновно и е обявено от закона за наказуемо.
2. **Състав на престъплението** - съвкупността от признаци, посредством които в нормите на особената част се очертава характеристиката на престъпление от даден вид.
3. **“Съставомерност”** - установяването на съответствие между фактическия състав и състава на престъплението от съответната норма от особената част на НК (осъществено е престъпление).

ПРИЗНАЦИ НА СЪСТАВА НА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

1. **ОБЕКТ** - онзи вид обществени отношения, които се засягат с конкретния състав на престъплението.
2. **ОБЕКТИВНА СТРАНА** - всички характеристики на престъплението, които го очертават като факт от действителността (изпълнителното деяние, време и място на извършването му; начинът на извършването му; обстановка на осъществяването му; отношение на трети лица към деянието; особени качества на пострадалия; особени качества на предмета на престъплението; последиците от деянието).

ПРИЗНАЦИ НА СЪСТАВА НА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО (2)

3. СУБЕКТ - лицето, което е извършило престъплението (трябва да е наказателноотговорно лице)
4. СУБЕКТИВНА СТРАНА - включва формите на вината.
Престъпление е само това деяние, което е извършено
ВИОВНО
  - ▶ Форми на вината: умисъл и непредпазливост (Непредпазливите деяния са наказуеми само в предвидените от закона случаи)
  - ▶ Субективни елементи извън вината – цели, мотиви, подбуди

ВИДОВЕ СЪСТАВИ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО

1. Основен състав – този състав на престъплението, който очертава най-типичните характеристики на едно престъпление с най-типичните му повтаряеми във времето последици
2. Квалифициран състав на престъплението – предвижда по-тежки наказания
3. Привилегирован състав – предвидени са по-леки наказания

ПРИГОТОВЛЕНИЕ И ОПИТ. СЪУЧАСТИЕ

1. **Приготовление** - подготвянето на средства, намирането на съучастници и изобщо създаването на условия за извършване на намисленото престъпление, преди да е започнало неговото изпълнение - наказуемо само в предвидените от законодателя случаи.
2. **Опит** - наказва се с наказанието, предвидено за довършеното престъпление, като се взема предвид степента на осъществяване на намерението и причините, поради които престъплението е останало недовършено.
3. **Съучастници** – извършители, подбудители и помагачи.
Изисква се общност на умисъла.

МНОЖЕСТВО ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

1. Съвкупност от престъпления – реална и идеална
2. Продължавано престъпление – няколко деяния, които формират състава само на едно престъпление (чл. 26, ал. 1 от НК)
3. Опасен рецидив (чл. 29, ал. 1, б. "а" и б. "б" от НК) - наказанието трябва да е изрично предвидено в съответния квалифициран състав от особената част
4. Повторност – при едновременно квалифицирани състави на "повторност" и "опасен рецидив", деянието се квалифицира като "опасен рецидив"

НАКАЗАНИЕ

1. Наказателната отговорност е винаги лична и наказание може да се наложи само на лице, извършило предвидено в закона престъпление, като наказанието винаги трябва да е съответно на престъплението.
2. Наказанието се налага с цел:
  - 1) да се поправи и превъзпита осъденият към спазване законите и добрите нрави;
  - 2) да се въздействува предупредително върху него и да му се отнеме възможността да върши други престъпления, и
  - 3) да се въздействува възпитателно и предупредително върху другите членове на обществото.

ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЯ НА НАКАЗАНИЕТО

1. Наказанието се определя в рамките, посочени в текста на Особената част на НК, при преценка на:
  - ▶ Слекчаващите вината обстоятелства;
  - ▶ Отегчаващите вината обстоятелства.
2. Редуциране на наказанието при изключителни или многобройни слекчаващи обстоятелства , както и при наказанията спрямо непълнолетните, извършили престъпления.
3. Условно осъждане - отлагането на ефективното изтърпяване на наказанието се допуска само при хипотезата на чл. 66, ал.1 от НК, но не е задължение на съда.

ПРИНЦИПИ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

1. Съдебните заседатели участват в състава на съда при разглеждане на наказателни дела, за които законът предвижда наказание повече от пет години лишаване от свобода, както и винаги при дела, извършени от непълнолетни, без значение от тежестта на наказанието (в този случай съдебните заседатели трябва да са учители или възпитатели).
2. Независимост и подчинение само на закона.
3. Равенство на гражданите в наказателното производство.
4. Състезателност.
5. Разкриване на обективната истина. Служебно начало.

ПРИНЦИПИ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ ПРОЦЕС (2)

6. Оценка на доказателствените материали по вътрешно убеждение.
7. Презумпция за невинност.
8. Непосредственост и устност (когато някой член от състава на съда не може да продължи участието си по делото и се налага да бъде заменен, съдебното следствие започва отначало; запасен съдия или запасен съдебен заседател).
9. Публичност.
10. Разглеждане и решаване на делата в разумен срок.

СТРАНИ В СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО

1. Прокурорът – държавен обвинител.
2. Подсъдимият и неговият защитник (упълномощен или служебен). Защитата на подсъдимия бива доброволна или задължителна.
3. Пострадалите от престъплението или ощетените юридически лица могат да се конституират като:

Граждански ищец + неговият повереник;

Частен обвинител + неговият повереник (само пострадалите физически лица) - отказът на съда да конституира пострадалия като частен обвинител подлежи на обжалване пред горната инстанция.
Особен представител.

4. Други страни – граждански ответник.

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО

1. ОБРАЗУВАНЕ НА ДЕЛОТО И ДЕЙСТВИЯ НА СЪДИЯТА-ДОКЛАДЧИК

- ▶ Наказателно дело от общ характер (НОХД) се образува въз основа на обвинителен акт на прокуратурата.
- ▶ След постъпване на обвинителният акт се избира съдия-докладчик - на **случаен принцип**, измежду съдиите от наказателното отделение на съда;
- ▶ Съдията-докладчик извършва **самостоятелно** подготвителни действия във връзка с делото и преценява дали делото е подсъдно на съда.
- ▶ Проверката за подсъдност се извършва въз основа на данните, отразени в обвинителният акт.

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО (2)

- ▶ Ако съдията докладчик счете, че делото не е подсъдно на съда – прекратява **съдебното** производство и го изпраща на компетентния съд (или прокурор – чл. 42 НПК). Възможна е препирня за подсъдност.
- ▶ Когато докладчикът приеме, че делото е подсъдно на съда насрочва разпоредително заседание и указва дали има необходимост от участие на съдебни заседатели в производството. В разпореждането се указва кои лица следва да бъдат призовани за разпоредителното заседание и им се разясняват въпросите, които ще бъдат обсъждани.

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО (3)

2. РАЗПОРЕДИТЕЛНО ЗАСЕДАНИЕ

- ▶ Въведено е с измененията в НПК, в сила от 05.11.2017г.
- ▶ Участват само страните –прокурор, подсъдим и негов защитник, пострадад от деянието (ако има такъв) и негов повереник; ощетено юридическо лице (ако има такова) и негов повереник;
- ▶ В разпоредителното заседание съдът заседава в състава, който по-късно ще разглежда и делото по същество.Когато делото следва да бъде разгледано с участие на съдебни заседатели –същите се определят на случаен принцип в дните преди разпоредителното заседание;

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО (4)

- ▶ В това заседание следва да бъдат решени предварително въпроси, свързани с развитието на съдебното производство - чл. 248, ал. 1 НПК.
- ▶ В това заседание се взема и становище по искане за конституиране на ГИ/ЧО. Отказът за конституиране на ЧО подлежи на обжалване
- ▶ Страните имат право да искат отвод на член/членове на състава;
- ▶ В разпоредителното заседание съдът може да приеме, че са налице основания за прекратяване на **наказателното** производство – чл. 250 НПК;

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО (5)

- ▶ Един от най-съществените въпроси, по който страните изказват становище и съдът следва да вземе отношение-дали в хода на досъдебното производство е било допуснато **„отстранимо съществено нарушение на процесуалните правила“**, което е довело до ограничаване на процесуалните правила на обвиняемия или на пострадалия и неговите наследници.

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО (6)

- ▶ Ако съдът приеме, че е налице такова нарушение – прекратява съдебното производство и връща делото на прокурора за отстраняване на тези нарушения. Това определение подлежи на обжалване пред въззивния съд.
- ▶ Правомощия на въззивната инстанция.
- ▶ Когато съдът с определение приеме, че няма нарушения и е изразил становище и по останалите въпроси по чл. 248, ал. 1 НПК – насрочва съдебно заседание и посочва кои лица да се призоват за него;

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО (7)

- ▶ С приключване на разпоредителното заседание се **преклудира** правото на страните да се позовават на процесуални нарушения, допуснати в хода на досъдебното производство.
- ▶ Страните не могат да сочат такива нарушения включително и в жалбите си до въззивната и/или касационната инстанция.

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО (8)

3. СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ - ПОДГОТВИТЕЛНИ ДЕЙСТВИЯ

- ▶ Ръководи се от Председателя на състава;
- ▶ Основания за отлагане – чл. 271, ал. 2 НПК;
- ▶ Проверява се самоличността на явилите се участници - подсъдим, свидетели, вещи лица. Разяснява се наказателната отговорност за лъжесвидетелстване или представяне на невярно заключение;
- ▶ Изслушват се искания на страните за нови доказателства или за промяна в реда на съдебното следствие и се взема становище по тях;
- ▶ Решава се въпроса дали делото да се разглежда или отделни действия да бъдат извършени при закрити врати;
- ▶ Отстраняват се лицата, които не могат да присъстват на съдебното заседание - чл. 265 НПК.

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО (9)

4. СЪДЕБНО СЛЕДСТВИЕ - ЦЕНТРАЛЕН ЕТАП ПРИ ПЪРВОИНСТАНЦИОННОТО РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО

- ▶ Започва с прочитане на заключителната част на ОА от прокурора (чл.276,ал.1 НПК), след което се прочита гражданския иск (ако има такъв);
- ▶ Обяснения на подсъдимия;
- ▶ Събиране на други гласни доказателства - разпит на свидетели и вещи лица. Особени правила за разпит на малолетни и непълнолетни лица и анонимни свидетели. Възможност за разпит по делегация и чрез видеоконференция;
- ▶ Събиране и проверка на други доказателства – прочитане на писмени доказателства, предявяване на веществени доказателства;
- ▶ Възможно е съдебното следствие да продължи в няколко съдебни заседания.

РАЗВИТИЕ НА СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО (10)

5. СЪДЕБНИ ПРЕНИЯ И ПОСЛЕДНА ДУМА НА ПОДСЪДИМИЯ

6. ПОСТАНОВЯВАНЕ НА ПРИСЪДАТА

- ▶ Тайно съвещание на състава и въпроси, които се обсъждат (чл. 301 НПК). Правила за гласуване, особено мнение на член от състава;
- ▶ Произнасянето на присъдата е винаги публично, в присъствие на страните;
- ▶ Задължения на съда по чл. 309 НПК.

ОСОБЕНИ СЪДЕБНИ ПРОИЗВОДСТВА

1. Съкратено съдебно следствие в производството пред първата инстанция:
  - ▶ съгласие да не се провежда разпит на някои или част от свидетелите и вещите лица;
  - ▶ когато подсъдимият заяви, че признава изцяло фактите, изложени в обвинителния акт и се съгласи да не се събират изобщо доказателства за тези факти.
2. Решаване на делото със споразумение - има последиците на влязла в сила присъда и не подлежи на обжалване и протестиране .